

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova ugy a lap beltartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfigetért 4 krajczár.
Hivatalt hirdetések külön árszabály szerint számítanak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

E. M. K. E.

Az utolsó évtized társadalmi mozgalmi és alkotásai között nincs egy is, mely hazánkban oly nagy alakot öltött volna, mint az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület” mely vasárnap tartotta Déván hatodik rendes közgyűlését.

Öt év alatt, mióta t. i. ez a mozgalom megindult, kerek összegben fél millió forintot hozott össze ez egyet kizárólag társadalmi uton, minden állami támogatás nélkül s kizárólag nemzeti célokra: azaz fennállásának minden éve csaknem százezer forintnyi hozományt jelent.

Más országokban ez nem nagy eredmény. Hisz az u. n. szláv jótékonyági egyet több

mint négy millió rubelnyi vagyon fölött rendelkezik és a német iskolaegylet is körülbelül ennyi márkára rugó vagyonra tett szert.

Nálunk azonban, hol a közönség lelkesedése a legszentebb ügy iránt is csak ideig-óráig tart, a hol minden csak szalmatűz, mely az egyik pillanatban fellobban, hogy a következő pillanatban már elaludjék; nálunk s a mi közönségünk mellett ez az eredmény meglepő.

Vajjon miben találjuk ennek a magyarázatát?

Az ügy szentségében s a czélt szolgáló eszközök nemességében, tisztaságában s azon puritán egyszerűségben s önzetlenségben, melylyel ez ügyet vezetői szolgálják.

Az ügy szentsége: a nemzet megmentése az eloláhosodástól.

Az nem fantázia, még kevésbé rémkép. Erdélynek 2 225,127 lakója között mindössze csak 672,376 magyar, — a többi idegen elem.

A némettől, mely — a szászokat beleértve 205,513 lélekkel van a lakosság fenti számában képviselve, legkevésbé sem tartunk. De annál inkább az oláhtól, mely szemben 672,376 magyarral, 1 169,918 lelket képvisel, azaz majd kétszer annyit.

Ha népünk beolvasztó képességgel bírna, ezen ijesztő számarány diczára sem tartanánk semmitől. Amde nemcsak hogy nem bír ezen képességgel, hanem épen ellenkezőleg maga olvad könnyen idegen elembe, felveszi a mások szokásait, viseletét s végül nyelvét is. E mások pedig csak az oláhok, kik feltűnő mértékben szaporodnak Erdélyben.

Egyes megyéket véve például, ott van Alsó-Fehérvármegye 25,818 magyar lakosa

135,439 oláhhval szemben; Besztercze-Naszódmegye 3540. magyarjával szemben 62,048 oláh; Torda-Aranyosmegye 30,472 magyarjával szemben 46,809 oláh; Szolnok-Dobokamegye 31,559 magyarjával szemben 146,135 oláh; Fogarasmegye 2694 magyarjával szemben 75,050 oláh és Hunyadmegyében, melynek székhelyén mult vasárnap tartotta az E. M. K. E. közgyűlést, 12,278 magyarral szemben 217,414 oláh.

A tiszta székely vármegyékben, hol ezelőtt tiz évvel még csak hírből ismerték az oláhoikat, ma már tekintélyes számban vannak és a magyar templomok mellett gombamódra emelkednek az oláh templomok, mind mennyi oszlopa a dáko-romanizmus terjedésének.

Egész Erdélyben mindössze csak négy megye van, melyben a magyarság száma tulnyomó, Maros-Torda, Csik, Háromszék és Udvarhely. A többi csaknem mind oláh.

Ezek, a székelység, képezik legerősebb védőbástyáját a magyar nemzetnek Kelet felé. Csakhogy ezek meg hiányában vannak a megélhetésnek s vándorolnak Romániába, hogy a ki itthon nem képes elveszteni nemzeti jellegét, levetkőztessen azt az oláhok házában.

Mint a rákfene, úgy terjed ez a baj évről-évre, fenyegetve a nemzetet.

Hisz emlékezzünk csak Kis-Barcsa hunyadmegyei községre, egy eredetileg kálvinista magyar falura, melynek lakossága egytől-egyig felvette a görög-keleti vallást és eloláhosodott.

Az E. M. K. E. visszahozta ez eltévedt gyermekeket az édes anya keblére, templom-

A „Székelyföld” tárczája.

Felsülés.

A „Székelyföld” eredeti tárczája.

Hogy az „ősjogász” mit csinál a főiskola székelyén, hogy hol tölti idejét, miattat társai a tanterem sűrű levegőjében magukba szívják a tudományt, hogy korezmában, kávéházban, tánczeremben hogyan viselkedik, mind azt megirták már; de az „ősjogász” ama viselt dolgairól, miket vakáció alatt elkövet otthon, abban a kis helységben, a hol született és a hol apraja-nagyja nagy reményű várakozással tekint reá, mind erről nem igen szól a krónika.

Pedig gyakran igen tanulságos és a mellett rendkívül mulatságos dolgok történnek itt vele, olyan históriák, melyek a megörökítést méltán megérdemlik.

Zámonyi Dani hat esztendő óta jogászokodik a fővárosban és valahányszor vakációra hazajön, mindig új nótáival és új divatu kalapjaival kelti fel a keresztszegi fiatalság sárga irigységét.

De még az öregebbek is kénytelenek bevallani, hogy Dani messze tulszárnyalja őket tapintatban és tudományban, mert valahányszor nyilvános mulatságon megjelen, orrfintorítva beszél a rendezés silányságáról. Ezt így y, amazt pedig úgy kellett volna csinálni; semmi sem tetszik neki és kifogást emel minden ellen.

Mindenki elismerte az ő szakvéleményének he-

lyességét és már bizonyos csallhatatlanságot kezdtek neki tulajdonítani.

Mert Zámonyi Dani jól értett a „tekintély” megóvásához. Mikor érezte, hogy az ő egyéni nézete ellen környezetében bizonyos ellenzéki hangulat kerekedik, azonnal csirájában igyekezett elfojtani a lázongó ellenkező véleményt azzal, hogy nálánál nagyobb autoritásokra hivatkozott.

Ha valamiről volt szó, mi a színészetet illette, azonnal hivatkozott Nagy Imrére, vagy Jászai Marira, kik az ő puszipajtásai; a politikában azért volt olyan döntő szava, mert azzal dicsekedett, hogy Tisza Kálmán neki köszönheti, hogy kocsiját fel nem döntötték és hogy Ugron és Apponyi már messziről süvegének neki az utcán. Hát még az irodalmi körökben! Jókai ő vele közli legelőször regényei tárgyait és esküszik, hogy Komócsy már odát is irt hozzá.

A ki az irodalom, a művészet és a politika nagyjaival ilyen sűrű érintkezést és ily jó viszonyt tart fenn, az bizonyára nem közönséges halandó és méltán megérdemli a bálulást Keresztszegen.

Egyszer azonban a jó keresztszegiek mégis megsokalták a Dani öcsének fölényét és Czako Márton uram imigyen szólott a szomszédjához:

Hallod-e komám az bizony nagy gyávaság, hogy mi olyan vakon engedelmeskedünk annak a Dani gyerekeknek; ha tovább is így engedjük diktálni ma holnap még a saját feleségeink előtt is elvesztjük a respektust.

A szomszéd vakarta a fejét, de nem válaszolt, még nem tudta szegény, mit mondjon.

— No, hát én azt mondom, hogy ezt a zsarnokságot mi tovább nem tűrhetjük, — folytatá Márton gazda.

— Persze, hogy nem, — mormogott bozontos bajsa alatt a szomszéd.

— Az a lakházi kántor fia, — a ki szintén Pesten járja a főiskolát, csak a minap figyelmeztetett, hogy annak még a fele sem igaz ám, a mivel Dani öcsénk dicsekedik előttünk.

— Hm, hm! — dűnyögé a szomszéd, pipáját erősen kiverve tenyerén.

Czako uram látta, hogy szomszédja nem közönyös a dolog iránt, azonnal hozzáfogott a bosszu munkájához, és megállapított szomszédjával egy pokoli tervet.

Elhatározták ugyanis, hogy a tokaji tüzkárosultak javára legközelebb ünnepélyt rendeznek Keresztszegen, melyhez nemcsak a helybeli és a környék intelligenciájára járul, hanem meghívniak a fővárosból díszes vendégeket, kik az ünnepélyt jelenlétükkel emeljék. Miután azonban tudták, hogy ezek a nagy férfiak a tudomány, a politika, a művészet stb. képviselői másféle elfoglaltságuk miatt úgy se jöhetnek, Czako uramnak az a ravasz ötlete támadt, hogy az ép odavetődött két vándor borbélylegényt fogja átöltöztetni nagy férfiakká és minthogy Dani öcsénk az utóbbiakkal való érintkezésben legügyesebb, őt szemeljük ki

mot, iskolát épített oda s visszatértett egy egész községet ősei vallására, ősei nyelvére.

Hunyadmegye Hátszeg vidékén százával vannak az oláh nemes családok. Pedig soha Magyarországon oláh nemeselek nem voltak. Ez mind beolvadt magyar család.

A számtalan „Voina“, „Lucaci“ s sok hasonló oláh név egykor mind magyar volt: Vajna, Lukács és annyi más, a mint a mai „Zikéli s Czekeli“, „Letz“ szász nevek is hajdan magyarok voltak, t. i. Székely, Létz stb.

Amde nemcsak a multban volt ez így, a jelenben is így van. Akárhány «Uzoni» nevű oláh van, a ki egy szót sem tud már magyarul. Pedig ki vitatná, hogy „Uzoni“ soha oláh név nem lehetett!

Ezen elnemzetlenesedési procezzus megátlása hívta életbe az E. M. K. E.-t.

Az eszme szentsége, a mely egyuttal a magyar nemzeti állam eszméje is és az eszközök nemessége tartja fenn a nemzet érdeklődését az E. M. K. E. iránt.

Az eszközök nemessége a békés működésben van.

Az E. M. K. E. nem provokál, hanem csendesen, zajtalanul működik. Segélyeivel magyar templomokat létesít (felekezetkülönbség nélkül), önálló magyar kisdóvókat s nepszolgákat állít s egész vagyonának kamatait csak magasztos céljának szenteli.

Ki hinné, hogy ezen óriási egyesület igazgatása, a mely közel 25,000 tagot számlál és csaknem félmilliónyi készpénz és azonkívül igen szép birtok felett rendelkezik, hetven főkégyelet ébrentartása alig kerül többjébe az egyetlen háromezer forintjánál.

A szász egyetem másfél milliónyi vagyonának kezelése mintegy harmincezer frtot emészt meg, az Emke ennek tizedrészén.

Ez szűli a közönség bizalmát. A hol ily három tényező működik közre, mint a cél szentsége, az eszközök nemessége és a vezetők önzetlensége s az ügy iránti lelkesedése, ott nem lehet más, mint nagy siker.

Erről a sikerről számolt be mult vasárnap az Emke választmánya a dévai közgyűlésnek, melyen Erdély magyarságának színe java vett részt.

Beszámolt azzal, hogy első ciklusát dicsőségben futotta be, hogy mintegy félmillió frtnyi vagyonának kamatait az elenyésző csekély kezelési költség leütésével — le van kötve templomok, iskolák, óvodák, menházak és népkönyvtárak segítségére tehát évenként 20—25 ezer forintot fordít kizárólag nemzeti segélyekre.

a fogadó-bizottság elnökének, a ki többek közt megérkezett nagyjainkhoz üdvözlő beszédet is intézzén.

Dani büszke volt a megbízásra és 8 napig magolta a beszédet, hogy a díszes vendégeket méltán fogadhasssa.

A két borbély legény Czakó uram házában rejtőzött, míg végre a nagy nap hajnala hasadt.

Czakó uram az egyiket felöltöztette. Nagy Imrének, a másikat Jókainak, a mi nem is volt nehez. Az egyiknek mindössze le kellett borotválnia szakállát, a másiknak pedig a haját és a metamorfózis annyira sikerült, hogy Czakó uram szinte biztosra vette Dani öcsének fölsülését.

A két borbély délelőtt előre utazott, hogy az esti órákban a budapesti vonattal megérkezhesse nek. Az indóházban Keresztszeg intelligenciájára Zámonyi Dániellel az élén várta a híres vendégeket. És mikor ezek kiszálltak, Dani öcsénk leemelte darutollas csákóját és a következő beszéddel üdvözölte azt, ki Jókainak mutatta be magát

„Nagyságos uram, hazánk büszkesége, irodalmunk vezéresillaga, nemzetem dicsősége! A keresztszegi intelligencia leborulva üdvözlő székény falai közt és köszönetet mond azon végtelen megtiszteltetésért, melyben látogatással része-

Ez a beszámolás újabb jogezim a nemzet áldozatkészségének igénybevételére s mi nem is kételkedünk abban, hogy a nemzet szívesen fogja mindig meghozni áldozatát oly czélú egyesületért, minő az E. M. K. E.

SZEMLE.

Olaszország mai külpolitikáját folyton a párt-szellem bösz viharai zugjái körül és a kormányzóknak kegyetlen munkába kerül, hogy a csapkodó ár ellenében változatlanul a hármasszövetség delejtűjét kövessék. A hármasszövetség másik két tagjának. Németországnak és Ausztria-Magyarországnak külpolitikájuk fenntartása, legalább saját népeikkel szemben, nem ad sok gondot. Elsőben a közvélemény mindkét birodalomban általánosságban egyetért a külpolitika irányával, de még ha nem is volna úgy, a népek hangulata sem nálunk, sem Németországban a külpolitika menetére érezhető befolyást nem gyakorol.

Mint igazi alkotmányos és liberális szellemű áthatott államban ott a király és kormány a közvélemény kívánalmával még a külpolitikában is folyton számolni kényszerülnek. És ez már tagadhatatlan, hogy az olasz közvélemény a hármasszövetség politikai keretébe csak nehezen és folytonos rázkódás között tud beleilleszkedni. Az olaszok nagy részének szíve ellenére van, hogy monarchiáikkal barátságot ápoljanak; még inkább felzaklatja érzelmeiket, hogy Franciaországgal szemben oly érdeklentéssel fogadjanak el, a minőt a hármasszövetség politikájára kisebb nagyobb mértékben okvetlenül maga után von. A republikánusokat, a milyenek Olaszországban számosan vannak, ha nem is izgatnak nyíltan Umberto király népszerű uralma ellen, felzaklatja az a gondolat, hogy hazájuk a francia köztársaság hatalmát és tekintélyét korlátozni segítse. Még többen vannak, kiknek vérben gyökerező nemzeti érzelmeket bántja, hogy az olaszok a germán nemzetek érdekköréhez csatlakozzanak a fajokon francziák ellenében. Mióta pedig a Franciaország és Olaszország közt folyó gazdasági viszályt csak erőltetve lehet kapcsolatba hozni a politikai viszályokkal, — az agitáció a hármasszövetség ellen könnyen talál tápot az alsóbb néptömegek természetes elégtelenségében növekedő szorultságuk felett.

Az olasz ellenzéki pártok ezt a mélyen elharapódzott elégtelenséget most is ádáz rohamra használják fel a Crispi kormányzat ellen. Közelednek az új választások és ugylátszik, az ellenzéki férfiak fokozott reményeket ápolnak, hogy a külpolitikában találhatják meg Crispi halálisan sebezhető Achilles-sarkát. De a kormányférfiak sem restek, hogy politikájukat a nép előtt megvédjék és az alkotmányos küzdelem pálmáját kivívják. Crispi maga legközelebb Turinban fogja a város

sited. Soha Keresztszeget és vidékét ilyen kitüntetés nem érte és nem fogja érni, ha még száz esztendeig áll fenn.

De már itt a derék borbélyt elhagyta komoly-sága és oly hangos kacajban tört ki, hogy szegény Dani ijedtében csákóját a földre ejtette.

A tömeg néma megilletődéssel várta az eseményeket, midőn hirtelen felkiált valaki:

— Fogjátok meg a hunczutot, hiszen nem Jókai, hanem egy borbély legény.

És azonnal viharként fivöltött a bösz kívánság.

— Fogjátok meg! Fogjátok meg!

Bármennyire forrt is Dani öcsém ereiben a vér, még sem mert bosszút állani az ál-Jókain; érezte, hogy a felsülés egész súlya reá nehezedik, ki azt híresztelte mindenütt, hogy Jókainak te-tu barátja.

El is sompolygott szótlanul és nem törődött a borbély legényekkel, kiknek, midőn Czakó uram a tömeget felvilágosította, még egy hajuk szála sem görbült meg és vígan mulattak Dani öcsénk kontójára.

által rendezett banketten külpolitikája elveit kifejteni. Megelőzte őt államtitkára, Damiani, ki választókerületében már előadta a külpolitika programját. Az államtitkár hatásosan, kézenfekvő okokkal védelmezte Olaszország részességét a hármasszövetségben és a mindenféle tarka híresztelés ellenében is fenntartotta, hogy a kormány a szövetséges politika útján akar megmaradni. De másrészt igazsággal hangsúlyozta, hogy a kormány következetesen törekszik Franciaországgal barátságos viszonyt és jó szomszédságot fenntartani, mert ez nem áll ellentétben a hármasszövetség céljaival. Az államtitkár, kit számos képviselő és szenátor kísért útjában, mint jelentik, nagy sikert aratott. Csodálkozni is kel-lene, ha az általa előadott elvek belső igazsággal legalább a közélet irányadó tényezői között diadalmasan utat nem tőnének maguknak.

Hogy időről-időre felmerülő kellemetlen inczidensekért Franciaország és Olaszország viszonyában kevésbé az olasz félt terheli a felelősség, erre nézve csattanós bizonyosságot szolgáltatott most Umberto király speziai látogatásának elmaradása. Az olasz királynak egy új hadihajó vízrebocsátásának ünnepségére kellett volna megjelenie Olaszország legnagyobb hadikikötőjében. Most a programváltozás oka felől nagyon zavaros és ügyetlenül leplezgető nyilatkozatokat bocsátanak közre az illetékes körök. A közönség azonban emlékszik, hogy nem régiben Carnot elnök délvideki körutja alkalmából egy olasz hajóraj jelent meg az ő tiszteletére Toulouban. Most ezt az udvarias figyelmet a francia hajórajnak viszonznia kellett volna a speziai kikötőben, a francia kormány ezt el is határozta, de a párisi sajtó nagy része igazán illetlen zajt ütött, hogy a közvéleményt nemzetközi érintkezés ez egyszerű és elemi tartozása ellen felzúdítsa. Umberto király valószínűleg azért mondott is le az ünnepségben való részvételről, hogy a francia kormányt kellemetlen és az olasz állam méltóságát is mélyen érintő támadásoktól megkímélje. Ez az olasz radikálisoknak meggyőző leczkűl szolgálhat, hogy francia elvtársaik milyen kiesinylő véleménynyel vannak hazájuk tekintélye felől és hogy milyen súlylyal birna Olaszország az európai politika mérlegében, ha egyszer elvesztené a hármasszövetség szilárd támaszát.

Honvédeink őszi gyakorlata.

Homoród, 1890. szept. 7.

A 24-dik honvéd gyalogezred, melynek 1-ső zászlóalja Brassóban, a 2-ik Fogarasban, a 3-ik Kézd-Vásárhelyt és a 4-ik Csik-Szeredában fekszik, az idei őszi fegyvergyakorlatokra Homoródon összpontosított. A 23-ik ezred pedig, mely Szeben, Erzsébetváros és Déva honvédszászlóaljaiból áll, a szomszédos Kőhalomban helyezkedett el. E két ezred együtt képezi a 76-ik honvéd gyalog dandárt, melynek parancsnoka Say Győző, honv. tábornok.

Az összpontosított gyakorlatok Fogaras, Földvár és Segesvár védőkre kiterjedőleg két hetet vesznek igénybe. Az első héten az ezrednek önálló gyakorlatokat végeznek az előírt foglalkozási terv szerint; a második héten dandár gyakorlatok tartatnak, melyen megfelelő számú tüzérség és lovas-ság is veend részt. Az erdélyi honvédség második dandára a marosvásárhelyi sátor-táborban van elhelyezve.

A két tábor mintegy 15,000 emberből áll s elő-hadát képezi egy kelet felé nyomuló hadtestnek. A gyakorlatok részleteiről annak idején beszámolunk, ez uttal a homoródi összpontosítás és elszállásolásról a következőket adjuk:

A 24-ik honv. gyalogezredhez tartozó s elől jelzett zászlóaljak 3—4 napig tartó gyalog menetben vonultak az összpontosítási helyre, Homoródra. E hó 6-án d. u. 4 órák az ezred együtt volt.

A kézdvasárhelyi zászlóalj, mely bennünket legközelebről érdekel, 4-én reggel Benedek István, alezredes vezénylete alatt utra kelt s Csernáton és Albis közt tartott rövid pihenő után, 1¹/₂ órára Maksán volt. Ez lett volna az első napi menet, de tekintve, hogy a felhős-borongós idő s az ut jó volta a menetnek kedvezett, a zászlóalj parancs-

nok d. u. 3 órakor riadót fuvatott s a zászlóaljzat esti 1/2 órára Szentgyörgyre vezetett. Gyalog csapatok menetelésére alig kívánható jobb idő, mint eme nap volt, a legénység vidáman s dalolva húzódott át a letarolt mezőkön, mintegy csillogó piros-kék szalag; községek végeitől messzire kísérve családtagok, rokonok és ismerősök által, kiknek kezéből egy-egy pogácsa, sült csirke s több efféle hadi felszerelés vándorolt a honvéd tarisznya öblébe. A 40 kilométernyi út után Seps-Szentgyörgy vendégszerető házáinak szállásoltatott el a csapat.

Másnap a pihenés napja vala. A tiszti kar egy része, alezredesével élén, Kelemen Lajos ügyvéd, megyei tisztí ügyész és tartalékos honv. százados vendége volt. A köztisztviselőkben álló derék ember hagyományos vendégszeretete és becsülése a honv. tiszti kar iránt ezuttal is páratlanul bizonyult.

6.án reggel 4 órakor a honvéd emlék oszlop előtti téren utra-készén állt a fúrge had s a zászlóalj parancsnok „Imához” vezényszavának elhangzása után a szemérmes uton és erdőn át Előpatakára vonult. Az itt tartott rövid pihenő alatt a fürdő zenekara által játszott ropogós csárdás hangjainál a jó kedvű honvédek szilaj tánczra kerekedtek s még egyszer megélénkülve látszott a fürdőhelyi vendégeitől megfosztott kies sötétya és környezete. Csak hamar az árapataki völgyön át Földvár felé kanyargott s Földváron át az ottani vasúti indóházig meg sem állt a csapat. Innen vasút szállított a honvédeinket a másfél órai távolságban lévő Homoródra.

Homoród az utóbbi napok esőzései következtében még kevésbé barátságos képet tár föl. Utcái sárosok, házai csak kívülről mutatnak valamit, népe egyszerű szász nép. E község a közel kétezer honvédség befogadására alig alkalmas, minden telken 10, 15, 20 honvéd van elhelyezve. A legénység színek alatt, csűrökben és sűrű házakban nyert kevésbé kielégítő elhelyezést. A tiszti étkezési viszonyok is nagyon távorszerűek. A 45—50 személyből álló tisztikar egy szűk terembe, deszkalécázákon, X lábu asztalok mellett, azonban kifoghatatlan jó kedvvel, igyekszik valami enni valóhoz jutni. A gulást ugyan feladják csebényi tálakban, de jaj annak, ki evő eszközről oda-haza nem gondoskodott. A 3 kros pléh kanál rendre vándorolt az első vacsoránál. Egy valahonnan előkerített hangvillaszerű valami kitűnő eszköznek bizonyult a vörös lében uszó husdarabok kihalászására. A borról azon vélemény kapott lábra, hogy alkatrészeiből a szőlőnedv hiányzik. Hozzá még az ivó víz sem jó. No de a valóságos hadviselés esetén még nagyobb nélkülözéseknek is ki lehet tésen a katoná.

Ma delelőtt Hönig ezredes megsejmelte az ezredet. E hó 9-én Say tábornok megérkezik.

B—h.

Külömfélék.

— Az első hó. Időjárásunk ugyancsak nagy meglepetést keltett nekünk. Vasárnap óta csaknem állandóan szakad az eső, a légkör teljesen lehűlt s kedden délután aztán a hegyek ormait megjelent a tél első hírnöke — a hó. Nem épen példátlan eset mi nálunk, hogy nagyon korán havat kapunk, de ez még is a ritkaságok közé tartozik. Természetesen előkerültek a téli kabátok, meg imitt-amott tüzelni is kezdetek. Hanem azért még hátra vannak ama szép napok, melyek a háromszéki özneke annyi kellemet nyújtanak s az a hó nem jelent egyebet mint egy néhány hűs napot.

— Asztalos tanműhely Kézdí-Vásárhelyen. A helybéli felső népiskola igazgatójához e hó 8-án a következő sürgöny érkezett: „Tanműhely megnyílik. Maúthe Homonnára áthelyezve.” — Ezen illetékes helyről jött sürgöny nyomán tudatjuk tehát a t. közönséggel, hogy a helybéli felső népiskolával kapcsolatosan az asztalos tanműhely, melynek felállítását az iskola gondnoksága a vármegyével egyetértve, már évek óta és oly sokszor hiában kérelmezte a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál, végre valahára engedélyezve lett s még e tanév folytán megnyílik. E reform kétségkívül nagyon szükséges volt és hisszük, hogy lendületet fog adni a nevezett iskola fejlődésének. Már csupán az van hátra, hogy az iskola átalakíttassék polgári iskolává; mi ha megtörténik, városunk és vidéke közönségének közohaja fog teljesebbé menni. Addig is, míg ezen idő — hitünk

szerint nem sokára — bekövetkeznék, ajánljuk a felállítandó asztalos tanműhelyt a t. közönség és szűlők figyelmébe.

— Meghívás. A kézdívásárhelyi ev. ref. egyház község t. hó 14-én delelőtti isteni tisztelet után közgyűlést tart, melynek főbb tárgyai: jegyző és gazdagodnokok választás. Tisztelettel kérem az egyház község tagjait, jogaik érvényesítése végett, minél nagyobb számban megjelenni. Kézdí-Vásárhelyen, 1890. szeptember hó 9-én. Baló László, f. gondnok.

— Magyarország legelőnébb forgalmu városai. Egy statisztikus a postajövedéki bevételek alapján érdekes statisztikát állított össze a magyarországi városok forgalmáról: Budapest 3 és fél millió posta jövedelme után következik a kis Fiume kétszáz-ezer forinttal, ez után: Pozsony, Zágráb, Szeged, Temesvár, Arad, Nagy-Várád, Kolozsvár, Pécs és Kassa százezer forint. Százezer fölött harmincezer forint jövedékkel a következő 37 város bir: Debreczen, Brassó, Sopron, Miskolcz, Győr, Zimony, Eszék, Nagy-Kamizsa, Nagy-Szeben, Versecz, Új-Videk, Székes-Fehérvár, Szombathely, Nagy-Becskerek, Szabadka, Szatmár, Losonez, Eger, Sziszek, Eperjes, Komárom, Kaposvár, Pancsova, Károlyváros, Ungvár, Zombor, Varasd, Kecskemét, Nyitra, Nyíregyháza, Máramaros-Sziget, Baja, S. Alja-Ujhely, Esztergom, Vukóvár, Lugos és Nagy-Kikinda. Jellemző, hogy a kisebb népességű városok forgalma mennyivel megelőzi a népesebbekét; pl. a negyvenötezer lakosu Kecskemét csak a 39-ik helyen van.

— Kéjútazás a napba. Mennyi időre van szükség egy gyorsvonatra, mely óránként német mértékegység sebességgel halad, hogy a napba jut-hasson? — Az „Illustrirte Welt” Asterikussal a kérdésre így felelt: Nem kevesebb, mint 330 évre! — S mibe kerülne a jegy? — Ha egy kilométernyi utnál a jegy ára 1 fillér volna, még akkor is 1.480.000 márkába kerülne. Egy szóval: tömeges kéjútazás a napba nem igen lehetne rendezni.

— Bismarck három szál haja. Azt mondják, hogy Bismarck világhírű három szál haja nincs többé. Eltűnt, állítják azon a napon, a mikor a császára elbocsátotta s azóta kopárnak rajzolják a koponyáját, mint akár a Sahara sivatagját. A felelősség e hírt John Gran-Carter-et érje, a ki „Bismarck en caricatures” című épen most megjelent könyvében a Bismarckról évtizedek óta megjelent karikatúrákkal tarkítja a könyvében odavetett szöveget. A három szál haj nincs többé. A torzkép rajzolók tudni sem akarnak róla. Pedig nélküle alig tudta már az ember Bismarckot elképzelni. Róla ismerték meg, mint szent Pétert a kulcsáról. Egy félkör alakú vonás, három apró vonás rajta — s ott állott Bismarck. A rajzolóknak a fejet s a testet sem kellett már hozzá rajzolni. A három-egy vonás, ez maga Bismarck volt. Híresebb hajszálakról nem tud a világ történelem. E három szál hajnak históriája van. A torzképrajzolók akkor kezdték gondosabban rajzolni a Bismarck-koponyáját, a mikor mint porosz miniszterelnök kezdett összetűzni a képviselőházzal. Azelőtt őt is úgy rajzolták, mintja többi tucatszólomatákat, minden különös jelleg, megragadó vonás nélkül ábrázolták. Az első óroszlánlépések, az első viadatok után úgy rajzolták, mint a kit nagyon megtépták s a heves tusa után nem maradt több, csak néhány csomó haj a koponyáján. Se szőr csomok egyre vékonyabbak, egyre fenyegetőbbek lesznek, mérgeesen szerte merednek, majd lándzsa módra fölegyenesednek. Utóbb már csak néhány szál haj — hat, öt, négy szál látszik a képen. Kevéssel ezután már csak három s 1886-ban Bismarck fejével végképen megállapodtak a torzképrajzolók. A bukott nagyság most már talán nem ad olyan sok dolgot nekik, mint ezelőtt. Az oroszok legesenyűbban tértek fölött napirendre. A legutóbbi karórnő nyilatkozik abban a karrikatúrában, melylyel elbucsznak tőle. Bismarck és Tyras (ugy látszik, hogy Tyras fölül a muszáknak sinosenek tájékozva) első osztályon kocsi-ban robognak a „megérdemelt nyugalmába”; kívül a vasúti kocsi hanyagul esügg „Európa madár-ijesztője”, vagyis a kanczellár vértés egyenruhája, mely most már csakugyan az ócska vasak közé került. A páncél fölött egy kis töltés-táska ezzel a fölirással: „Három szál haj...” Ugy látszik tehát, hogy mégis igazat mond Grand-Carteret: a három szál haj, melytől egykor a világ sorsa függött, nincs többé.

— Köszönetnyilvánítás. A „Kézdívásárhelyi Önk. Tűzoltó-Egylet”-nek augusztus hó 17-én tartott nyári mulatságán a következő felülhívtések folytak be: Benkő Sándor szeszgy., Nagy Károly, dr. Szentpétery Bálint és egy valaki 1—1 ft. Jancsó Mózes szeszgy., Benkő Gyuláné, Csutak László, Császár Lukács, Kovács Károly, Kiss Gyula tiszteendő, dr. Sinkovics Ignác, özv. Hankó Dánielné, Török Bálint, Fejér Antal, Solim Miklós, Barabás Károly, özv. Nagy Mózesné, Mihály Ádám, dr. Sinkovics Aurél, K. Csizsár József, özv. Csiky Józsefné 50—50 kr. Baka Lajos, Szabó Mózes, Pálffy Árpád, Dávid Antal, id. Mátis János,

Csizsár Imre, Török Sándor, Zayzon Lázár, Szöcs Mózesné, Vajda Albert 40—40 kr. Özv. Réthy Józsefné, Köllönte László, Benkő Béla keresk., Fülöp Józsiás, Balogh Gyula, Pap Mina, Silvester János 30—30 kr. Pongrácz János, Kovács Ferencz gyógy szerész, Szotyori Dániel, Mazingher József, Jordáki József örmester, Csizsár Sándor, Szöcs János, Jancsó Károly, id. Kovács Imre, Müller Józsefné, Kaitár János, Bartalis Ferencz, Szöcs János kereskedő, Tóth László, Pradon Antal, Jancsó Rebeka, Jancsó Béla, Szöcs Albert, id. Kovács István, Bodó József, Tordai Dénes, Schnelka Lina, Keresztes Antal, Balázs István, Tuzson Róza, Kapusi István, Sándorffy József, id. Tompos István, Mészáros Dánielné, Molnár István fenyk., özv. Kovács Aronné, N. N., Mágori József mesz., Kovács János gabnak., Nagy Pál Emil, Benkő Ernő, Mak-sai Gyula, Fejér Sámuel, Tordai Dénes, ifj. Török Sámuel, Sebők József, Spitzer Herman, Vilikó György, Blatt Mihály 20—20 kr. Kovács Dánielné, Kovács Pál, Bodor György, Binder János, Szotyori Dániel, Kapusi Károly, Kovács Dániel, ifj. Jancsó Dánielné, Benkő József, ifj. Mátis János, Magyari András, Benkő Aronné, Nagy László mesz. Szöcs Mihály, János Gyuláné, Szöcs Dániel tim., Rácz Gergely, Rácz András, Szabó Sámuel 10—10 kr. Fogadják a fent nevezett szives adakozók e helyen is az „Önk. Tűzoltó-Egylet” parancsnoksága nevében kifejezett hálás köszönetünket. K. Vászárhellyen, 1890. szeptember hó 9-én. Kovács Dani, főparancsnok. Benkő Gyula, pénztáros.

RÖVID HIREK.

Testvérgyilkosság. Vladusics Mihály és Péter Brestiken, mióta közös háztartásban éltek, folytonosan civakodtak egymással. A mult napokban Mihály összeveszett anyjával s az ősz asszonyt verni kezdte. A mint ezt Péter meglátta, pisztolyt ragadott s a mint Mihály kilépett a szobából, el-sütötte a pisztolyt, mire Mihály holtan rogyott össze. A testvérgyilkost a glinai járásbírósnak adták át. — Robbanás egy dinamit-raktárban. A Hill-gyár dinamit-raktárában nagy robbanás történt, melynek következtében nyolcz ember életét vesztette és három súlyosan megsérült. — Elégett pénz. Hiawathaban (Kanzasz) nagy tűz dühöngött e hó 4-én, mely nagy tömeg házat elpusztított. A leégett házak között volt a város legnagyobb bankja, melynek szekrényében ötvenezer dollár ércpénz össze-olvadt s a papírpénz és értékpapírok elégték. — Meglopott francia követ. Belgrádból jelentik, hogy Patrimonio belgrádi francia követ Dukesz Vilmos nevű fiása 200 darab Napoleon-aranyat lopott gazdájától és szept. 4-iki gyorsvonattal Zimony felé megszökött. Dukesz alacsony termetű, vörös képű és szürke szemű ember. — Szerencsétlenség a tengeren. A Portuense nevű angol gőzös New-Yorkból Ceara vivő útjában Aregada mellett a brazilai partok körül elsüllyedt; csak a legénység egy részét sikerült megmenteni. — Havazások. Tirolban ismételt nagy havazások voltak. Rosanában egy hét óta harmadszor havazott e hó 2-án. A nyá-jak az éhségtől bőve menek haza a legelőkről. A hegyeken méter magasán áll a hó. A gasteini völgyben havazott az utóbbi napokban. — Földrengés. E hó 3-án esti fél 10 órakor Klagenfurtban föld-rengés volt. Három percig tartott s keletről nyugati irányban vonult el.

Közzgazdaság.

Magyar gazdasági gépipar.

Ama sajnálatos események után, melyeknek színhelye külföldi intrikusok aknamunkája következtében a magyar fegyvergyár volt, kedves szomszédaink már is készek a magyar ipar fejlődőképeségéről olyan hangon beszélni, mely kétségbeesítően hasonlít a halotti beszédhez, melyet nevető örökösök tartanak záruló sírok fölött.

A fegyvergyár gyászos bukását fölhasználni vélik a magyar ipar életrevalóságának czáfalására és ahol csak alkalmuk nyílik, csipkedik, ütök, a magyar ipart a fölfuvalkodott gőg ama kicsinyítő kifejezésével, mely egész a sarga földig képes lerántani mindent ami érdekeinknek nem áll szolgá-tában vagy egyenesen érdekeik ellen merészkedik főnállásért küzdeni.

Mikor a konkurrenzia egészséges versenyt íly módon beteges irigykedéssé fajulni és az üzleti eleveenségét az üzérurfang nyegleségeivel felcse-relni látjuk, akkor a hazafias sajtó köteles kettő-zött erővel foglalni állást a hazai ipar mellett és kimutatni, hogy a külföldi verseny ráfogásai üres szappanbuborékok csupán, melyek a levegőben röpkednek, de szétpattanásukkal ártalmunkra nin-csenek.

Nem ártanak az ily kiszínezett ráfogások a magyar iparnak, mert vannak ipartelepeink, melyek rövid idő alatt olyan virágzásra tettek szert, hogy még a mindent sötétben tekintő rosszakarat is elnémulni kénytelen. Tényekkel szemben meg-szűnik a kétség vitatkozása, és ott, a hol eredmé-nyeket mutatnak föl, hiába beszélnek meddő-ségről.

Az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvény-Társulat” egyike azon magyar ipari telepeknek, mely gyökeresen képes desavouálni mindazt, mit rosszakaróink a magyar iparról forgalomba hozni törekednek. Csak nézzük meg gyári telepét, mely a fővárosban a külső váci körút 7. szám alatt van berendezve.

Ennek a részvénytársaságnak az üzlete ma már oly virágzásnak örvend, hogy egymaga is igazolni képes a magyar szorgalom és iparképesség feltételeit. Árának rendkívüli jósága olyan széles piacot biztosított önönmagának, hogy az idén külföldről is számosan érkeztek a megrendelések és a gyár, mely első sorban magyar kommittenseit igyekezett kielégíteni, kénytelen volt nem egy esetben a külföldi megrendelést mellőzni.

A gyár, mely árának szoliditása következtében nagy hírnevet kapott, a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozott az egész nyár derekáig és ma mégis teljesen kifogyott a készletből annyira, hogy üzlethelyiségében és raktárában egyetlen gép se maradt vissza, dacára, hogy munkásainak a számát meg háromszorozta és éjjel-nappal dolgoztatott.

Ime egy példa a sok közül, mely világos bizonyítékul szolgálhat arra, hogy a magyar ipar nemcsak életképes, de hogy a magyar munka szoliditása és a magyar kéz ügyessége immár elismerést követel magának a külföld előtt is.

A magyar gazdaközönség, melynek érdekei a gépgyár érdekeivel úgy szólnak össze, hogy legközelebb állanak egymáshoz; az egyik támogatása a másik jólétének az alapvetője. Ezt szem előtt tartva, a gépgyár első sorban azon van, hogy a magyar gazdák köréből vett megrendeléseknek eleget tegyen, és hogy ezt annál nagyobb pontossággal tegyen, hogy a magyar gazdák igen helyesen cselekednének, ha gép rendeléseiket nem az utolsó pillanatra hagynák, a melynek hátrányát az idén — sajnos — oly sok gazda érezte meg. Alig van község, melyben ne sínylen legalább egy gazda, hogy megrendelésével megkésített és akkor jött, mikor a szükséglet már a körmére égett.

Kíváncsi volna, hogy a gazdák szükségleteiket jó előre tudatná a gépgyár üzemeltetésével, mely az ekkép nyert időt képes volna a megrendelt gépek esetleges tökéletesítésére, vagy a viszonyokhoz való idomítására is fölhasználni, mi által a gazdaközönség érdekeit még fokozottabban is szolgálhatná és a magyar ipartelep iránti bizalmat a legszélesebb körökben terjeszthetné és teljesen kiszoríthatna minden tákolmányt, a mit a külföld ránk erőszakolni igyekszik.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Színes selyem szövetek méterenkint 60 krtól
7 frt 65 krig.
ima és mintázott (2500 különféle szín- és mintában) küld ruhadarabonként és méterenként portó- és vámmentesen **G. Henneberg** gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 11422/1890

Hirdetmény.

Melynél fogva az 1886. évi XXI. t. cz. 25. §-a 3-ik bekezdése rendelkezéséhez képest közhírré tétetik, hogy a sepsiszentgyörgyi és kézdívársárhelyi m. kir. adóhivatalok által megküldött, a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1891. évi névjegyzékének összeállításánál alapul szolgáló kimutatások f. hó 6-tól kezdve 8 napon át a vármegye székházánál a főjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1890. szeptember 5. alispán helyett:

Szentiványi Miklós,
főjegyző.

Pályázati hirdetmény.

A háromszék- és miklósvárszéki volt székely huszár családok által nevelési célra tett alapítványból az ez idő szerint egy alapítványi hely betöltésére és pedig a bányászati tanfolyamot, esetleg, ha ezen szakra pályázók nem jelentkeznek, a bölcsészeti tant hallgatni kívánók részére a szabályrendelet 22. §-a értelmében az 1890/91. évre fél évenként előre fizetendő évi 240 frt ösztöndíjjal ezennel pályázat hirdetetik, azon megjegyzéssel, hogy az ösztöndíj a szak teljes folyamára kiterjed.

Ezen ösztöndíj elnyeréséhez csupán székely huszár családok fi- és nő-ágon leszármazó férfi tagjai jogosultak.

Az alapítványi helyre pályázók kötelesek az ez iránti kérésüket alólírt vármegye alispánjához, mint a kezelő-bizottság elnökéhez 1890. évi szept. hó 30-ig benyújtani.

A kérés felszerelendő:

a) A kérelmező keresztlevelel, melyben törvényes származása bizonyítva legyen.

b) Valamely magyar honi főgymnasium vagy főreáltanodában nyert érettségi bizonyítvánnyal.

c) Saját és szülői vagyonára vonatkozó községi előljárási bizonyítvánnyal.

d) Arra vonatkozó bizonyítvánnyal, hogy pályázó jogosult, volt székely huszár családból származik, mely bizonyítvány a községi előljárásság és azon községbeli huszár családokhoz tartozó választott tag által állítandó ki.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1890. szeptember 1-én.

Alispán helyett:
Szentiványi Miklós,
főjegyző.

Sz. 11422/1890.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye igazoló választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak az 1891. évre érvényes névjegyzéke f. évi szeptember hó 15. és 16-ik napján mindig d. e. 9—12 óráig a vármegye székháza tanácskozási termében tartandó nyilvános ülésekben fog összeállíttatni; az adóhivatalok hivatalos kimutatásai esetleg az egyesek által igazolt felszámolás alapján. Mi is azon felhívással tétetik közzé, hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXI. t. cz. 26. §-a értelmében adójuk kétszeres számítására igényt tarthatnak, az ülések tartama alatt, az igazoló választmány előtt, szóval vagy írásban jelentkezhettek.

Háromszékvármegye igazoló választmányától.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1890. szeptember hó 6-án.

Ujvárossy József,
elnök.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat		Vegyes vonat	Személy-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	3.15 10.32	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)			Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	3.18 10.42	
Botfalva	4.70	10.32	2.43	Nagy-Enyed	(érk. ind.)	4.36 12.23	7.51
Földvár	4.44	11.04		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	5.06 1.23	
Mogyorós	5.04	11.18		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	5.24 1.50	
Apáca	5.10	11.30		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	5.57 2.36	8.41
Köpecz	5.40	11.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	6.08 2.46	
Ágostonfalva	5.47	11.51		Budapest	(érk. ind.)	6.36 3.23	
Alsó-Rákos	6.06	12.06				6.42 3.33	
Homoród	6.35	12.27				8.10 5.28	10.48
Kacsa	6.54	12.39				8.30 6.05	
Bene	7.17	12.56				12.41 10.41	2.08
Erked	7.39	1.12				1.09 11.06	
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	8.11	1.34				8.15 6.35	7.15
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	1.49					
Medgyes	(érk. ind.)	1.59					
	10.40	2.59					

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytől.